

ἀτσαχένιος ἐπίθ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἄτσαχας καὶ τῆς καταλ. -ένιος.

Ὁ οἶονεὶ ἀπὸ ἄτσαχα κατεσκευασμένος ἢ ὅμοιος μετ' ἄτσαχαν, μεταφ. νωθρὸς τὴν διάνοιαν, ἀνόητος. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἄσωστος 5.

ἀτσάχι τό, Θήρ. ἀτσάκι Ρόδ. ἄσ-σάκι Κάσ.

Ἀγνώστου ἐτύμου. Ὁ τύπ. ἄσ-σάκι διὰ τὴν ιδιωματικὴν τροπὴν τοῦ τσ εἰς σ-σ.

*Ἀτσαχας, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν.: Ἀσμ.

Τὴν ἔρημὴν μου τὴν καρδίαν | κάμε μου ἀτσάκι, ἄν-Ἡλιὰ Κάσ. Ἡ λ. ἐν τῷ πληθ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Ἀ-τσάδα Ἀμοργ. Ἀξάχια Σέριφ. Ἀξάσια Σῦρ.

ἀτσαχοβόλι τό, Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἄτσαχας καὶ τῆς καταλ. -βόλι.

Τόπος ὅπου ὑπάρχει πλησμονὴ πυρίτου λίθου. Συνών. ἀτσαχοθέμι.

***ἀτσαχογκρεμνάρι** τό, ἀτσαχογκρεμναρο Νάξ. (Ἀπύρανθ.) κ.ά.

Ἐκ τῶν οὐσ. ἄτσαχας καὶ κρεμνός καὶ τῆς καταλ. -άρι (Ι).

Κρημνὸς ἀπὸ ἄτσαχαν.

ἀτσαχοθέμι τό, Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἄτσαχας καὶ τῆς καταλ. -θέμι.

*Ἀτσαχοβόλι, ὁ ἰδ.

ἀτσαχοκεφαλιά ἡ, Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀτσαχοκέφαλος.

Κουφόνοια, μωρία. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀνογιά.

ἀτσαχοκέφαλος ἐπίθ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) ἀτσαχοκέφαλος Νάξ. (Σκαδ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. ἄτσαχας καὶ κεφάλι.

1) Δυνατός, ἰσχυρὸς Νάξ. (Σκαδ.) Πβ. σιδεροκέφαλος. 2) Μωρός, κουφόνοιος, ἀσύνετος Νάξ. (Ἀπύρανθ.): Ἀτσαχοκέφαλος εἶν' κ' εὐτός, ὅτι τοῦ κατέβη κάνει, μήτε κανενοῦς ἀκούει μήτε κάνει ἐρωτᾷ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἄσωστος 5.

ἀτσαχόπετρα ἡ, ἀμάρτ. ἀτσακόπετρα Ρόδ.

Ἐκ τῶν οὐσ. ἄτσαχας καὶ πέτρα.

*Ἀτσαχας 1, ὁ ἰδ.

ἀτσάχτιστος ἐπίθ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *τσαχτιστός < τσαχτίζω.

Ὁ μὴ προστριβεῖς διὰ τὴν ἀνάψην: Σπίρτο ἀτσάχτιστο.

ἀτσεκούρωτος ἐπίθ. πολλαχ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *τσεκουρωτός < τσεκουρώνω.

1) Ὁ μὴ πληγείς διὰ πελέκewς. 2) Μεταφ. ὁ μὴ ὑποστὰς μεγάλῃν τιμωρίαν: Δὲν τό 'λπιζα νὰ μείνω ἀτσεκούρωτος γιὰ τὴ ζημιὰ ποῦ 'κανα.

ἀτσελίκωτος ἐπίθ. πολλαχ. ἀτσιλίκωτος ἐνιαχ. ἀτσιλίκωντος Μακεδ. Στερελλ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *τσελικωτός < τσελικώνω.

Ὁ μὴ διὰ χάλυβος στομωμένος ἐνθ' ἄν.: Ἀτσελίκωτο ἀξινάρι - ὕνι κττ. Συνών. ἀστόμωτος 1, ἀτσάλωτος.

ἀτσέρωτος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀτσερούτους Εὐβ. (Στρόπον.) Ἰμβρ. ἀτσερούτους Σάμ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *τσερωτός < τσερώνω, παρ' ὃ καὶ τσιρώνω.

Ὁ μὴ περικεκαυμένος ἐνθ' ἄν.: Ρέγα ἀτσερούτ' δὲν τρώει Σάμ. Σ' εἶπα νὰ τσιρώσ' α' ὄρθα κι σὺ α' μαγέριψις ἀτσερούτ' Ἰμβρ. Τό 'χου ἀτσερούτου τοῦ ψουμί (ὅταν δὲν ἔχη σχηματισθῇ ἐπίταγος) Στρόπον.

ἀτσετάρος ἐπίθ. Πελοπν. (Μάν.)

Πιθανῶς σχετίζεται ἐτυμολογικῶς πρὸς τὸ ρ. ἀτσε-τάρω.

Ἀπρόσεκτος, ἀδιάφορος: Ἀτσετάρο παιδί.

ἀτσετάρω Κρήτ. ἀτσετέρνω Κρήτ. (Μύρθ.) ἴσιτέρον Λυκ. (Λιβύσσ.) ἡτσετάρω Νάξ. (Ἀπύρανθ.) ἴσιταρίζω Πελοπν. (Μάν.) Μέσ. ἀτσετάρομαι Κρήτ.

Ἐκ τοῦ Βενετ. *acetar*. Ἡ λ. καὶ ἐν Στάθ. πρᾶξ. Γ' στ. 493 (ἐκδ. ΚΣάθα) «πειδὴ καὶ σκούζα κάνεις μου, τὴ σκούζα ἀτσετάρω | καὶ φίλο ἀπῶδα καὶ ὁμπρὸς καλὸ θὰ σὲ στιμάρω».

Καταδέχομαι ἐνθ' ἄν.: Δὲ μᾶς ἀτσετάρεις Κρήτ. Ὡς μᾶς εὐρήκετε, μᾶς ἀτσετάρεις Μύρθ. Ἀφοῦ μᾶς ἀτσετάρουν ἕνα, τοὺς ἀτσετάρουμε δέκα Κρήτ. Κάνεις δὲ μὲ ἴσιταρίζε Μάν. Ἐν ἡτσετάρης, κάτσε καὶ τοῦ λόου σου νὰ φᾶς Ἀπύρανθ. || Ἀσμ.

Μπέδω σου χαιρετίσματα μὲ τὸν ἀξάδερφό μου καὶ σὺ ἀτσετάρε τονε σὰν νὰ 'μαι κι ἀπατός μου Κρήτ.

Ἐν θέλῃς κι ἀτσετάρεσαι, κουδάρισσα σὲ βάνω αὐτόθ.

Ἐν ἡτσετάρης, πᾶρε με καὶ μένα σύδροφό σου ποῦ θὰ πααίνωμε μαζί 'ς τῶν ἀγαπητικιῶ σου Ἀπύρανθ.

ἄτσι τό, Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Σίφν.

Λέξις πεποιημένη.

Ἐν τῇ παιδικῇ γλώσσῃ 1) Τὸ καινούργες ἔνδυμα Σίφν. 2) Τὸ φῶς Νάξ. (Ἀπύρανθ.): Σῶπα, μωρό μου, σῶπα, γιὰ 'ε' τ' ἄτσι! ('ε=ἰδέ). 3) Τ' ἄτσι δοδάκι—ἡ θεία κοινωνία Νάξ. (Ἀπύρανθ.): Θὰ πάμε 'ς τὴν ἐγλησὰ νὰ πάρῃ τὸ παιδί μου τ' ἄτσι δοδάκι! Συνών. χρυσὸ δοντάκι.

ἀτσία ἡ, Τσακων. ἴσια Τσακων.

Ἐκ τοῦ Λατιν. *ascia*.

Ἀξίνη. Συνών. ἀξινάρα 2, ἀξινάρι 1, ἀξίνη 1.

ἀτσιγαρία ἡ, σύννηθ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀτσιγάρος.

Ἐλλειψις τσιγάρου ἰδίᾳ ὡς ἀποτέλεσμα ἐλλείψεως τῶν ἀναγκαίων χρημάτων: Ἐσκάσα ἀπὸ τὴν ἀτσιγαρία. Ἐχω ἀτσιγαρία ποῦ δὲ λέγεται.

ἀτσιγάριστος ἐπίθ. κοιν. ἀτσιγάριστους βόρ. ἰδιώμ. ἀτσιγάριστος Νάξ. (Γαλανᾶδ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. τσιγαριστός < τσιγαρίζω.

1) Ἐπὶ ἐδεσμάτων, ὁ μὴ ἐν ζέοντι ἐλαίῳ ἢ βουτύρῳ περικαεῖς κοιν.: Ἀτσιγάριστο κρέας-κρεμμύδια-χόρτα κττ. Ἀντίθ. τσιγαριστός. 2) Ὁ μὴ διὰ ζέοντος ἐλαίου, βουτύρου κττ. ἀρτυθεῖς Πελοπν. (Κορινθ.) κ.ά.: Μακαρόνια ἀτσιγάριστα.

ἀτσιγάρος ἐπίθ. πολλαχ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ οὐσ. τσιγάρο.

1) Ὁ μὴ ἔχων τσιγάρο, ὁ μὴ καπνίζων ἰδίᾳ δι' ἔλλειψιν χρημάτων πολλαχ. 2) Ὁ στερούμενος παντελῶς χρημάτων Λεξ. Δημητρ.

ἀτσιγγανάκι τό, κοιν. ἀτσιγγανάκι πολλαχ. ἀτσιγγανάκι Κρήτ. τσιγγανάκι σύννηθ.

Ὑποκορ. τοῦ ὄν. Ἀτσιγγανός.

